



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

## **Corpus Juris Canonici**

**Gregor <XIII., Papst>**

**Coloniae Munatianæ, 1665**

De Consuetudine. Titvlvs IV.

---

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62915)

providere: alius similem gratiam, post tuam impetrationem obtinens in eadem, licet prius, quam tu suas literas presentaverit, & in canonicum sit receptus, in prabenda tempore tuæ receptionem, vel etiam post vacante (ex quo alteri ante tuam receptionem collata non exitit) anteferi non debet. Idem quoque si ante receptionem tuam in canonicum vacavisset prabenda, per processum tui executoris, qui ei, ad quem prabendæ collatio pertinebat, notificaverat, quod eam volebat per huiusmodi potestatem conferre: aut interdixerat ne conferret eandem, seu illam suæ reservaverat collationi: præsertim cum interpositione decreti affecta: tunc enim tibi & non alteri debet prabenda huiusmodi assignari. Quinimò si ante receptionem & presentationem etiam tuam, prabenda vacavit, idem erit censendum, si in huiusmodi gratia tibi facta decretum à nobis fuerat, irritum & inane, quod contra ipsam contingeret attentari. In prædictis à itaque casibus debes tu præbendam vacantem potius, quam impetrator ultimus obtinere: dum tamen dolus tibi non possit, vel notabilis negligentia imputari.

## CAP. XIII.

Si primo sub conditione provideri mandatur, & secundus pure impetrans (priusquam veniat conditio) à Papa vel executore suo canonicatum obtineat, in affectuione prabenda primo præfertur. Ioan. Andr.

Idem.

Si pro te alicui directæ fuerint scripta nostra, ut tibi de canonicatu, & prabenda ecclesiæ b. Bituren. (si ad id accederet Episcopi & capituli ecclesiæ prælibatæ assensus) auctoritate Apostolica provideret. Alter postmodum impetrans, qui ex collatione Apostolicæ sedis, vel executoris super hoc deputati provisione (priusquam Episcopi & capituli prædictorum assensus ad provisionem tibi accederet faciendam) canonicatum obtinuit Bituren. (licet tu interveniente postea prædictorum assensu dicti prioris mandati auctoritate in canonicum ipsius ecclesiæ sis receptus) in prabenda vacante tibi merito antefertur.

## CAP. XIV.

Hæc est solennis decretalis, & per Ioan. Andr. subtiliter glossata: & potest sic secundum eum summari: Si inter duas impetrantes non appareat prioritas, &c. hæc decretalis duo membra distinguit, & in secundo subdividit. Et partes patet secundum Ioan. Andr. licet glossa prima latius summet.

Idem.

Vobis e super provisione simili sibi facienda in eadem ecclesia, literas à nobis obtinentibus una die, certis eis executoribus deputatis, si non appareat, quis primo impetraverit ex eisdem, is eorum, cui canonicatum contulimus, est in prabenda præferendus alteri, qui à nobis canonicatum non exitit affectus: licet priusquam alius eis (ad quos spectat canonicorum receptio, & collatio prabendarum) suas presentaverit literas, & ab eis in canonicum sit receptus. Si verò neutri eorum vel utrique canonicatum contulimus, tunc (ex quo in gratia sunt æquales) is, qui primo presentaverit, erit potior in prabenda. Quod si forsan ambo simul in presentando concurrant, id ad quos (ut præmittitur) spectat canonicorum receptio & collatio prabendarum, vel eorum major pars, ex eis alterum, quem voluerint, eligere teneantur: quo electo, alius omninò careat impetratis: nisi ex tenore literarum ipsius expressè appareat, quod utrique ipsorum voluerimus providere.

## CAP. XV.

Omnes indulgentia concessæ à Bonifacio, vel sui prædecessoribus, clericis, de percipiendis perpetuis fructibus suorum bene-

a Quog. b Bituren. c Meminisse semper oportet eorum quo sancit Conc. Trid. sess. 24. de reform. c. 19.

ficorum in absentia, sunt revocate. Et profertur Papa se illas in posterum non daturum. Ioan. Andr.

Idem.

Quia per ambitiosam importunitatem perentium, tam nos, quam nonnulli prædecessores nostri Romani Pontifices, indulgentias perpetuas multis concessimus, de percipiendis fructibus beneficiorum suorum, (distributionibus à quotidianis duntaxat exceptis) sive in scholis essent, sive in ecclesiis suarum altera residerent, aut in Romana curia moram traherent, seu alio modo, vel etiam ubicunque: ex quo insolentia oritur vagandi, & dissolutionis præparatur materia: minus cultus divinus, quem desideramus augeri: & officium plerunque (propter quod beneficium ecclesiasticum datur) omittitur. Nos volentes emendare præterita, & quantum possumus adversus futura cavere, omnes huiusmodi similes indulgentias (personis, non ecclesiis vel dignitatibus datas) penitus revocamus. Et earum concessionem nostris volumus exulare temporibus. Quod que nobis licere non patimus, nostris successoribus imprecavimus.

## DE CONSVETVDINE

## TITVLVS IV.

## CAP. I.

Prætextu consuetudinis etiam jurata, vel quævis, temporis observata, non potest quis nisi unicum personatum, dignitatem vel aliud perpetuum officium, simul cum canonica & prabenda in aliqua ecclesia absq. dispensatione sedis Apostolicæ obtinere, vel iam obtenta tenere: & contra præsumptum, irritum est omnia. Ioan. Andr.

## Bonifacii VIII.

Consuetudinem b, quam in vestra ecclesia servatam asserit tanto tempore, quod in contrarium memoria non existit, videlicet quod plus ecclesiæ canonici duos personatus, aut duas dignitates, vel præposituras, seu administrationes, aut duo officia, vel eorum alterum cum reliquo insimul & prabendam possint in ea licite absque dispensatione sedis Apostolicæ obtinere: corruptelam (cum facis sit inimica canonibus, & de ambitionis radice processerit) merito repugantem eam auctoritate Apostolica reprobamus, eoque ad ipsius observantiam, etiam si juramento firmata existit, cum iuramentum iniquitatis vinculum non est, discernimus non teneri: Statuentes, ut (cum unum officium vix dignè valeat aliquis adimplere) nulli liceat cætero, nisi unicum personatum vel dignitatem, vel præposituram, sive administrationem, vel officium perpetuum, quocunque nomine censeantur e, eam præcedenda insimul absque dispensatione dictæ sedis in eadem ecclesia obtinere, vel iam obtenta d. tenere. Quod si à quoquam secus præsumptum fuerit, irritum sit omninò.

## CAP. II.

Non valet consuetudo, quod ab officiali Episcopi ad Episcopum appellatur. Ioan. Andr.

Idem.

Non putamus illam consuetudinem quancunque tempore de facto servatam consonam rationi, quod ab officiali Episcopi ad eundem Episcopum valeat appellari. Ne ab eodem ad seipsum (cum sit idem auditorium utriusque) appellatio interposita videatur.

a Appellatione fructuum veniunt manualia, ut annotat Doff. Do. Font. b Vide Conc. Trid. sess. 7. de reform. c. 2. & 4. & sess. 24. de reform. c. 17. c al. consuetud. d Consuetudo antiqua iure declaratoria extenditur ad præterita, etiam si contra si habeat consuetudinem, datur modo declarari illam non valere. Do. P. Font. CAP.

CAP. III.

Ualet consuetudo prescripta, quod Episcopus in inquirendo, puniendis, & corrigendo subditorum excessus, sui capituli consilium requirere non teneatur. Ioan. And.

Idem.

Non a est (dum tamen alias sit prescripta & canonice) consuetudo, quam allegat Episcopus, reprobanda: quod in inquirendis, & puniendis, & corrigendis subditorum excessibus, consilium sui capituli requirere animo teneatur.

CAP. IV.

De rescriptum Apostolicum, quo de prabenda primo vacatura mandabatur alicui prouideri, laudabili illius ecclesie consuetudo non tollitur: hinc est quod si ibi est consuetudo, quod antiquiores canonici vacantes prabendas possint optare gradatim: illo obstante mandato poterit antiquior vacantem optare prabendam: & expectatus per xx. dies optare volentibus, executor de non optata prouidebit eodem: si autem prabendam vacantem in curia Papa conferret, tunc illam antiquior optare non poterit. Ioan. And.

Idem.

Uim in tua d ecclesia (in qua consuetudo habetur, quod antiquiores canonici gradatim meliores si voluerint, possint cum vacante, per se, vel per alios optare prabendas: ) prouideri mandamus alicui de prabenda, nulli alii de iure debita, proximo inibi vacatura: huiusmodi non obstante mandato, poterunt ipsi antiquiores iuxta consuetudinem eandem optare, cum prabenda vacabit: & illa quae optata non fuerit (si nulli sit debita) erit illi pro quo scriptum, conferenda. In prabendis vero sed. Apostol. vacantibus (cum de ipsis per Rom. Pontif. ordinatur) locus praedictae consuetudini non existit. Ne autem praetextu eiusdem consuetudinis, provisiones auctoritate Apostolica sciendae, ultra debitum differantur: statuius, ut executores super ipsis provisionibus deputati, optare volentes per viginti dies duntaxat expectent: quibus elapsis liberè in non optatis ad exequenda sibi mandata procedant: praefata consuetudine non obstante.

DE POSTULATIONE PRAELATORUM.

TITVLVS V.

CAP. I.

Si quis eligat postulando, vel postulandum, vel in postulandum: vel postulet eligendo, vel eligendum, vel in eligendum: talis electio vel postulatio est irrita ipso iure. Si autem dicat, Eligo & postulo, prout melius de iure valere potest, idem: nisi probabiliter dubitaretur, an esset eligendus vel postulandus, & tunc consensus tempore eligat alteram viam, electio scilicet vel postulatio: qua electio ad alteram redire non poterit. hoc dicit Ioan. And.

Bonifacius VIII.

Perpetuo prohibemus edicto, ne sub aliqua ex iis formis, quas perniciose curiositas aduenit: eligo postulando, & postulo eligendo, aut eligo postulandum, & postulo eligendum: cum nec vera electio, nec vera postulatio resultet ex ipsis, quin sibi potius invicem adferentur: aut sub illis g. verbis, eligo in postulandum, vel postulo in eligendum: cum rem imperfectam significare noscantur: ad faciendas electiones vel postulationes de cetero procedatur: si secus actum fuerit, eo ipso irritum decernentes. Sub ea etiam forma,

a Vid. de consuet. c. fin. Do. b al. legitime. c al. requirerendu. d Vid. cap. 2. de don. & nota quod ecclesia dicitur esse praetari, quod intelligit quoad administrationem, quia praetarius non est dominus. e de ditione, duntaxat, vide Archid. in c. statutum, & in nullo, sup. de reser. & Bart. & Alex. in l. si quis ius dic. non obr. f al. seu postulando, al. vel. g dicitur, verbi, dicit in manus, cod.

eligo & postulo, prout potest melius de iure valere (cum incertitudinem contineat) quinquam postulari vel eligi prohibemus: statuentes, quod contra factum fuerit, viribus omnino carere, nisi quando probabiliter dubitatur, utrum quis sit eligendus, vel potius postulandus: quo casu is, qui sic postulatus fuerit, aut electus, consensus tempore viam electionis vel postulationis (ne in incerto vagetur) eligere necessario teneatur: redeundi ad aliam & postquam unam elegerit) sibi licentia penitus interdicta.

DE ELECTIONE ET ELECTI potestate.

TITVLVS VI.

CAP. I.

Si aliquid opponatur contra provisionem, electionem, vel postulationem factam ad personatum, dignitatem, vel canoniam, in personam vel formam: & ob hoc fuerit appellatum ad Papam: appellans & defendens, & quorum interest, a die objectionis, intra mensum arripiant iter eundi ad Papam. Ioan. And.

Innocentius IV. in Concilio generali Lugdunen.

Statuimus, ut si quis electionem, postulationem, vel provisionem factam impugnat, in formam & obiciens aliquid vel personam, & propter hoc ad nos appellari contigerit: tam is, qui opponit, quam qui defendit, & generaliter omnes quorum interest, & quos causa contingit, per se, vel per procuratores, ad causam instructos ad sedem Apostolicam a die objectionis, iter arripiant intra mensum.

Si pars altera expectata per xx. dies post aduentum alterius non venerit, in negotio procedatur. Ioan. And.

Sed si pars alia d non venerit, per viginti dies post aduentum alterius expectata, in electionis negotio, non obstante eiusdem absentia (sicut de iure fuerit) procedatur. Haec autem in dignitatibus, personatibus, & canonis observari volumus, & mandamus.

Non probant quod in formam opponit, condemnatur parti alteri in expensis: non probant quod obicit in personam, est a beneficiis triennio suspensus: & perpetuo privatus, si se interim ad illa misuerit, haec poena lucra non habens si legitime pateat eum calumniosum non fuisse. Ioan. And.

Adicientes, ut qui plenè non probaverit, quod in formam opponit, ad expensas, quas propter hoc pars altera se fecisse docuerit, condemnatur. Qui vero in probatione defecerit, eius quod obicit in personam, a beneficiis ecclesiasticis triennio noverit se suspensum: ad quae si intra illud tempus propria temeritate se ingesserit, eis ipso iure perpetuo sit privatus, nullam super hoc de misericordia spem aut fiduciam habiturus. Nisi manifestissimis contiterit documentis, quod ipsum a calumnia vitio causa probabilis & sufficiens excusaret.

CAP. II.

Vota conditionalia & alternativa & incerta in electionibus reprobantur, & habentur pro non adiectis: & recidunt in pure consentientes. Ioan. And.

Idem.

In electionibus & postulationibus, ac scrutiniis, ex quibus oritur eligendi, vota conditionalia, alternativa f vel incerta penitus reprobamus: Statuentes, (ut huiusmodi votis pro non adiectis habitis) ex puris

a Alit. & electus, quam electionem elissa agnoscat, verbo, sic. b Vid. c. ut qui duas, infr. tit. prox. l. cum qui duob. ff. de acquit. her. bon. c Ille dicitur impugnare actum, qui opponit aliquid contra formam actus: vel contra personam in cuius commodum, derogat exco utro actus. Vid. gl. in c. personam, sup. de app. d alia vel altera. e ad versa. f Et incerta.